Brysiewicz Bokina
KANCELARIA PRAWNA

SPÓR OD ŚRODKA
SERIA EKSPERCKA

PRZEWODNIK DLA WSPÓLNIKÓW

ZASKARŻANIE UCHWAŁ

Powództwa, terminy i ochrona na czas sporu

Uchylenie / Nieważność / Nieistnienie
Z danymi sądowymi za 2025 rok

WOJCIECH BOKINA | WRZESIEŃ 2026

CEL SPORU I RODZAJE ROSZCZEŃ

Od czego zacząć po uchwale?

Uchwała może zmienić skład zarządu, sposób podziału zysku albo zasady wykonywania praw w spółce. Zanim zapadnie decyzja o pozwie, trzeba ustalić, co konkretnie ma on ochronić: wpływ na spółkę, udział w zysku, majątek czy warunki dalszej współpracy.

Uchylenie

Umowa, statut lub dobre obyczaje oraz naruszenie z drugiej grupy przesłanek.

Nieważność

Sprzeczność uchwały z konkretnym przepisem ustawy.

Nieistnienie

Spór o to, czy uchwała w ogóle została podjęta.

Zadbaj o możliwość zaskarżenia już na zgromadzeniu

Wspólnik obecny na zgromadzeniu co do zasady powinien **zagłosować przeciwko uchwale, a po jej podjęciu zażądać zaprotokołowania sprzeciwu**. Sam głos przeciw, wstrzymanie się od głosu lub wyjście z sali nie zastępuje obu wymaganych czynności. W spółce akcyjnej wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej.

Z roszczeniem może wystąpić również osoba bezzasadnie niedopuszczona do zgromadzenia. Wspólnik nieobecny może zaskarżyć uchwałę w razie wadliwego zwołania zgromadzenia albo rozstrzygnięcia sprawy spoza porządku obrad. Ustawa przyznaje też uprawnienie określonym organom spółki i ich członkom. Zasady te dotyczą zarówno uchylenia, jak i nieważności.

Zapisz daty i zabezpiecz dokumenty

Zanotuj datę uchwały i datę uzyskania o niej wiadomości. Zdobądź jej treść, protokół, listę obecności i umowę lub statut w wersji obowiązującej w dniu głosowania. Sprawdź, czy uchwała jest już wykonywana. Jeżeli grozi szybka zmiana w spółce, razem z pozwem trzeba rozważyć zabezpieczenie.

Przewodnik obejmuje uchwały zgromadzeń w spółkach z o.o. i spółkach akcyjnych. Uchwały zarządu i rady nadzorczej oraz prosta spółka akcyjna wymagają odrębnego omówienia.

Roszczenia o uchylenie uchwały lub stwierdzenie jej nieważności: k.s.h., art. 249, 250, 252, 422 i 425.
Roszczenie o ustalenie nieistnienia uchwały: k.p.c., art. 189.

GDY UCHWAŁA NARUSZA ZASADY DZIAŁANIA SPÓŁKI

Uchylenie: dwie grupy przesłanek

Trzeba wykazać **co najmniej jedną przesłankę z grupy A i co najmniej jedną z grupy B**. Samo przekonanie, że większość podjęła złą decyzję, nie wystarcza. To dominujący sposób wykładni art. 249 § 1 i art. 422 § 1 k.s.h.

GRUPA A

Sprzeczność z umową lub statutem ALBO z dobrymi obyczajami

ORAZ

GRUPA B

Godzenie w interes spółki ALBO cel pokrzywdzenia wspólnika

SĄD NAJWYŻSZY | UCHWAŁA Z 10 MARCA 2016 R., III CZP 1/16

Niezgodność uchwały wspólników spółki z o.o. z umową spółki sama nie wystarcza do jej uchylenia. Potrzebna jest również przesłanka dotycząca interesu spółki lub pokrzywdzenia wspólnika.

Józef Frąckowiak

Wymóg naruszenia interesu spółki lub celu pokrzywdzenia wspólnika dotyczy także uchwał sprzecznych z umową albo statutem. Autor opisuje tę wykładnię jako utrwaloną.

Uchwała zgromadzenia wspólników spółki kapitałowej sprzeczna z ustawą, „Przegląd Prawa i Administracji" 2018, t. CXIV, s. 476 i 477.

Marek Ruciński

Przesłanki muszą pochodzić z dwóch różnych grup. Autor opowiada się za takim odczytaniem przepisów, ponieważ sama niezgodność z umową nie musi szkodzić spółce ani wspólnikom.

Przesłanki wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały organów właścicielskich spółek kapitałowych, „Zeszyt Studencki Kół Naukowych WPiA UAM" 2018, nr 8, s. 207 do 209.

W doktrynie występują także poglądy odmienne. Schemat odpowiada dominującemu stanowisku.

Przykład: zysk zostaje w spółce kolejny rok

Większość stale wyłącza dywidendę, choć sama czerpie ze spółki inne korzyści. Może to wskazywać na naruszenie dobrych obyczajów i cel pokrzywdzenia mniejszości. Trzeba jednak sprawdzić, czy zatrzymanie zysku uzasadniają inwestycje lub potrzeba utrzymania płynności.

Co pokażesz sądowi? Sprawozdania finansowe, wcześniejsze uchwały o zysku, plany inwestycyjne i przepływy do większości. Połącz naruszoną zasadę z konkretnym skutkiem dla spółki lub wspólnika.

Podstawa prawna: Kodeks spółek handlowych, art. 249 § 1 i art. 422 § 1.
Przykład modelowy. Omówienie uchwały SN także w przywołanym artykule J. Frąckowiaka, s. 477.

DWA RÓŻNE PROBLEMY PRAWNE

Nieważność czy nieistnienie?

Nieważność: wskaż naruszony przepis ustawy

Powództwo o stwierdzenie nieważności dotyczy uchwały sprzecznej z ustawą. Trzeba wskazać konkretny przepis i wyjaśnić naruszenie. Nie trzeba dodatkowo wykazywać zestawu przesłanek uchylenia z poprzedniej strony.

Przykład: zmiana umowy spółki z o.o. odbiera wspólnikowi prawo przyznane mu osobiście, chociaż nie wyraził on wymaganej ustawowo zgody. Podstawą analizy jest art. 246 § 3 k.s.h. W takim sporze istotne są dotychczasowe brzmienie umowy, treść zmiany i dokumenty dotyczące zgody wspólnika.

Wada może też dotyczyć sposobu zwołania lub przeprowadzenia zgromadzenia. Wówczas trzeba ocenić jej możliwy wpływ na podjęcie lub treść uchwały. Przy pominięciu wspólnika znaczenie może mieć także pozbawienie go udziału w dyskusji i możliwości przekonania pozostałych, a nie tylko arytmetyka głosów.

Nieistnienie: czy w ogóle podjęto uchwałę?

Powództwo o ustalenie nieistnienia, oparte na art. 189 k.p.c., dotyczy sytuacji, w których kwestionuje się samo powstanie uchwały. Może chodzić np. o dokument opisujący głosowanie, którego w rzeczywistości nie było, albo działanie osób, którym nie można przypisać oświadczeń wspólników. Powód musi wykazać także interes prawny w usunięciu niepewności.

To konstrukcja wyjątkowa, a jej zakres pozostaje sporny. Przy braku kworum lub wadach pełnomocnictw trzeba zbadać okoliczności i właściwe orzecznictwo. Niska frekwencja sama w sobie nie oznacza braku kworum: wymóg określonej reprezentacji kapitału musi wynikać z ustawy, umowy lub statutu.

Gdy kwalifikacja prawna jest sporna

W pozwie można rozważyć żądanie główne, np. ustalenia nieistnienia, i żądanie ewentualne, np. stwierdzenia nieważności albo uchylenia. Sąd rozpoznaje żądanie ewentualne, jeżeli nie uwzględni głównego. Każde wymaga własnych podstaw, uprawnienia do pozwu oraz zachowania właściwego terminu.

Podstawy: k.s.h., art. 241, 246 § 3, 252, 408 i 425; k.p.c., art. 189. Nieistnienie: wyrok SA w Warszawie z 4 października 2024 r., VII AGa 342/24, s. 21 do 24 uzasadnienia.

FORMA SPÓŁKI I RODZAJ POWÓDZTWA

Terminy: ustal dwie daty

W każdym wierszu tabeli liczy się **wcześniejszy z dwóch terminów**. Termin od otrzymania wiadomości o uchwale może skończyć się dużo wcześniej niż termin graniczny liczony od jej podjęcia.

Spółka	Powództwo	Termin od wiadomości lub ogłoszenia	Najpóźniej od podjęcia uchwały
Sp. z o.o.	Uchylenie	1 miesiąc od wiadomości	6 miesięcy
Sp. z o.o.	Nieważność	6 miesięcy od wiadomości	3 lata
S.A. niepubliczna	Uchylenie	1 miesiąc od wiadomości	6 miesięcy
S.A. niepubliczna	Nieważność	6 miesięcy od wiadomości	2 lata
S.A. publiczna	Uchylenie	1 miesiąc od wiadomości	3 miesiące
S.A. publiczna	Nieważność	30 dni od ogłoszenia uchwały	1 rok

Nie czekaj na protokół ani wynik rozmów

Jeżeli uczestniczyłeś w głosowaniu, wiadomość o uchwale zwykle masz już w dniu jej podjęcia. Oczekiwanie na odpis lub uzasadnienie decyzji większości nie daje automatycznie dodatkowego czasu. Rozmowy ugodowe i sam wniosek o zabezpieczenie nie zastępują terminowego wniesienia pozwu.

Sprawdź, czy działa reguła szczególna

Tabela pokazuje zasady ogólne. Uchwały o połączeniu, podziale i przekształceniu spółki mają odrębności. W spółce publicznej termin na nieważność biegnie od ogłoszenia uchwały. Miesiąc nie oznacza zawsze 30 dni.

Dla powództwa o ustalenie nieistnienia nie przewidziano analogicznego terminu zawitego. Ta droga nie służy jednak ratowaniu spóźnionego pozwu o uchylenie lub nieważność przez samą zmianę jego nazwy. Terminy dla żądań ewentualnych trzeba zachować osobno.

Terminy: Kodeks spółek handlowych, art. 251, 252 § 3, 424 i 425 § 2 i 3.
Tryby szczególne: k.s.h., art. 509, 544 i 567. Ustalenie nieistnienia: k.p.c., art. 189.

ZABEZPIECZENIE, WYROK I POROZUMIENIE

Co chroni Cię w trakcie sporu?

Sam pozew nie wstrzymuje automatycznie wykonania uchwały ani postępowania rejestrowego. Jeżeli uchwała może wywołać skutki przed wyrokiem, trzeba rozważyć **wniosek o zabezpieczenie**. Sąd rejestrowy może także zawiesić prowadzone postępowanie na zasadach określonych w ustawie.

Pokaż, co może się wydarzyć przed wyrokiem

Potrzebne są dwa elementy: uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w zabezpieczeniu. Poza wskazaniem wady uchwały należy wyjaśnić, dlaczego brak ochrony uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu procesu. Pomocne będą np. projekt umowy sprzedaży istotnego składnika majątku, termin transakcji lub dokumenty planowanej zmiany kontroli nad spółką.

Sposób zabezpieczenia powinien odpowiadać zagrożeniu. W zależności od sprawy można rozważyć wstrzymanie skuteczności lub wykonania uchwały albo odpowiednio określony zakaz. Sąd uwzględnia również interes spółki, aby nie obciążyć jej ponad potrzebę. Udzielone zabezpieczenie jest ochroną tymczasową, a jego zakres wynika z aktualnego orzeczenia.

Ustal, co da korzystny wyrok

Prawomocny wyrok uchylający uchwałę lub stwierdzający jej nieważność wiąże spółkę, jej wspólników i członków organów w granicach ustawowych. Nie oznacza jednak automatycznego odwrócenia wszystkich zawartych już umów. Przy czynnościach zależnych od uchwały ustawa chroni osoby trzecie działające w dobrej wierze. Dlatego warto oddzielnie ocenić skutki dokonanych transakcji i ewentualne dalsze roszczenia.

Porozumienie powinno rozwiązywać konkretny problem

Może obejmować rozliczenie wspólników, sprzedaż udziałów, zmianę zasad współpracy lub podjęcie nowej uchwały. Trzeba określić kolejność czynności, termin zapłaty, koszty procesu i los zabezpieczenia. Cofnięcie pozwu należy skoordynować z wykonaniem ustaleń i potrzebną ochroną, aby wspólnik nie został wyłącznie z obietnicą drugiej strony.

Samo porozumienie nie zastępuje wymaganych czynności korporacyjnych. Potrzebę dalszego prowadzenia sprawy ocenia się z uwzględnieniem treści ugody, skutków uchwały i sytuacji pozostałych wspólników.

Zabezpieczenie i zakończenie procesu: k.p.c., art. 203, 355, 730, 730¹ i 755.
Postępowanie rejestrowe i skutki wyroku: k.s.h., art. 249 § 2, 254, 423 § 1 i 427.

POLSKA 2025 | SĄDY OKRĘGOWE, I INSTANCJA | SYMBOL 654

Co pokazują dane sądowe?

625 spraw zarejestrowanych

620 spraw zakończonych

Sposób zakończenia	Liczba	Udział w 620
Uwzględnienie w całości lub w części	143	23,1%
Oddalenie powództwa	148	23,9%
Umorzenie postępowania	164	26,5%
Zwrot pozwu	87	14,0%
Odrzucenie pozwu	4	0,6%
Inne załatwienia	74	11,9%

Co czwarte zakończenie było umorzeniem

Wśród 164 umorzeń formularz wykazuje **121 cofnięć pozwu, 21 ugód przed sądem i 4 umorzenia w wyniku mediacji**. Cofnięcie pozwu było najczęściej wykazaną przyczyną. Dane nie mówią, ile cofnięć poprzedziło porozumienie poza sądem.

Wniosek dla wspólnika

W planie sporu warto uwzględnić także warunki jego zakończenia przez strony: rozliczenia, sprzedaż udziałów lub zmianę zasad współpracy. Negocjacje mogą towarzyszyć procesowi. **Umorzenie nie rozstrzyga, kto miał rację**, a same liczby nie dowodzą, że strony zawarły ugodę.

Uwzględnienia i oddalenia dają łącznie 291 zakończeń. Pozostałe wyniki nie oznaczają przegranej wspólnika, a uwzględnienie powództwa, także częściowe, nie przesądza o pełnym osiągnięciu celu gospodarczego.

Zakres danych. To sprawy o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwał, obejmujące różne formy spółek. Załatwienia dotyczą także pozwów z wcześniejszych lat i I instancji, a nie wyłącznie 625 nowych spraw ani prawomocnych wyników. Symbol 654 nie wyodrębnia powództw o nieistnienie.

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości, MS S19o za 2025 r., dział 1.1.1, wiersz 32, symbol 654.
Udziały: obliczenia własne. Przyczyny umorzenia: Kodeks postępowania cywilnego, art. 355.

Porozmawiajmy o Twojej sprawie

Zacznijmy od tego, co ma zmienić zakwestionowanie uchwały i ile czasu pozostało na działanie. Na pierwszą rozmowę przygotuj:

01 **Uchwałę i zasady spółki**
Treść uchwały oraz umowę lub statut.

02 **Przebieg zgromadzenia**
Protokół, listę obecności, sprzeciw i pełnomocnictwa.

03 **Daty i skutki**
Datę uchwały, uzyskania wiadomości i dokumenty jej wykonania.

Wojciech Bokina

Partner, radca prawny
Doradca restrukturyzacyjny

Brysiewicz Bokina i Wspólnicy

wojciech.bokina@bbs-legal.pl

Telefon kancelarii

+48 22 299 0970

ul. Broniewskiego 3, piętro V
01-785 Warszawa

STRONA KANCELARII

Spory wspólników | Restrukturyzacje | Upadłość

bbs-legal.pl | Spory korporacyjne